प्रादेशिक पर्यटन विकास योजना सन २०२३-२४ अंतर्गत जिल्हास्तरावरील व पर्यटन संचालनालय नवीन कामांना प्रशासकीय मान्यता देऊन निधी उपलब्ध करुन देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक टिडीएस २०२४/०३/प्र.क्र.७२/ पर्यटन-१
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२,
दिनांक: १५ मार्च, २०२४.

संदर्भ :- १) पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, शासन निर्णय क्र. टिडीएस २०१०/०८/प्र.क्र.४६३/ पर्यटन, दिनांक ०४.११.२०१०.
२) वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२३/प्र.क्र.४०/अर्थ-३, दिनांक १२.०४.२०२३.

शासन निर्णय : पर्यटन स्थळांच्या ठिकाणी पायाभूत सुविधा पुरविण्यासाठी प्रादेशिक पर्यटन योजनेंतर्गत सन २०२३-२४ मध्ये खालील तक्त्यामध्ये नमूद केलेल्या कामांसाठी रुपये १८००.०० लक्ष एवढ्या रकमेस प्रशासकीय मान्यता देऊन स्तंभ क्रमांक ४ येथे नमूद केल्याप्रमाणे एकूण रुपये २७०.०० लक्ष (अक्षरी रुपये दोन कोटी सत्तर लक्ष फक्त) एवढा निधी सन २०२३-२४ मध्ये संबंधित जिल्हाधिकारी व पर्यटन संचालनालयास वितरीत करण्यास या शासन निर्णयाव्दारे मान्यता देण्यात येत आहे.

(रुपये लक्षात)

अ.क्र.व जिल्हा	कामे	प्रशासकीय मान्यता	वितरीत करावयाची रक्कम
१) मुंबई उपनगर	**मुंबई उपनगर जिल्हयातील विकास कामे.**		
१	सुनील दत्त उद्यान, जुहू कोळीवाडा, जुहू बीच जवळ, सांताक्रूझ (पश्चिम) येथे जोड रस्ता बनविणे.	५०.००	६०.००
२	सुनील दत्त उद्यान, जुहू कोळीवाडा, सांताक्रूझ (पश्चिम) येथे उद्यानाचे नूतनीकरण करणे.	१००.००	
३	जुहू बीच येथे विविध ठिकाणी बैठक व्यवस्था (बेंचेस) व कचऱ्याचे डब्बे बसविणे.	१००.००	
४	गांधीग्राम उद्यान, जुहू बीच, जुहू येथे उद्यानाचे नूतनीकरण करणे	१००.००	
५	रॉयल हॅटिल जवळ, जुहू तारा रोड, सांताक्रूझ (पश्चिम) येथे जोड रस्ता बनविणे.	५०.००	
	एकूण	**४००.००**	**६०.००**
२) अहमदनगर	श्री क्षेत्र मोहटादेवी जगदंबा माता, ता. पाथर्डी, जि. अहमदनगर येथील घाट दुरुस्तीसह सुधारणा करणे	२००.००	३०.००

३) बुलढाणा	**बुलढाणा जिल्हयातील विकास कामे.**		
१	रेणुकामाता संस्थान अडगांव राजा ता.सि.राजा जि.बुलढाणा येथे पेव्हर ब्लॉक बसविणे.	५०.००	३७.५०
२	सेवालाला महाराज मंदिर अडगांव राजा ता.सि.राजा जि.बुलढाणा येथे पर्यटन निवारा बांधकाम करणे	३०.००	
३	बस स्थानकापासून ते हनुमान मंदिर अडगांव राजा ता.सि.राजा जि.बुलढाणा येथे सिमेंट रस्ता बांधकाम करणे.	५०.००	
४	जिल्हा परिषद जवळील आवार अडगांव राजा ता.सि.राजा जि.बुलढाणा येथे पेव्हर ब्लॉक बसविणे	२०.००	
५	रेणुकामाता मंदिर पासुन ते पाण्याच्या टाकी पर्यत नाला बांधकाम व सिमेंट रस्ता बांधकाम करणे अडगांव राजा ता.सि.राजा जि.बुलढाणा	५०.००	
६	सेवालाल महाराज मदिरांपासून राजवाडया पर्यत सिमेंट रस्ता बांधकाम करणे अडगांव राजा ता.सि.राजा जि.बुलढाणा	५०.००	
	एकूण	**२५०.००**	**३७.५०**
४) हिंगोली	**हिंगोली जिल्ह्यातील विकास कामे**		
१	तिर्थक्षेत्र औंढा (ना.), जि. हिंगोली येथे भक्ताची देवी सभागृह सुशोभिकरण करणे	२५.००	७.५०
२	तिर्थक्षेत्र औंढा (ना.) जि. हिंगोली येथे काक्या विरशैव महादेव मंदिर सुशोभिकरण करणे	१०.००	
३	श्री दत्तात्रय संस्था मौजे खंडाळा, ता.जि. येथील सभागृहाचे उर्वरित बांधकाम करणे (पायऱ्याचे व पॅरापिट वॉलचे बांधकाम करणे)	१५.००	
	एकूण	**५०.००**	**७.५०**
५) बीड	**बीड जिल्ह्यातील विकास कामे**		
१	मौज ब्रम्हगांव, ता.जि. बीड येथील खंडोबा मंदिराचे सुशोभिकरण करणे	४०.००	२२.५०
२	मौज ब्रम्हगांव, ता.जि. बीड येथील खंडोबा मंदिराभोवती सभामंडपाचे बांधकाम करणे.	४२.००	
३	मौज ब्रम्हगांव, ता.जि.बीड येथील खंडोबा मंदिरमध्ये भक्तनिवासाचे बांधकाम करणे	४८.००	
४	मौज ब्रम्हगांव, ता.जि.बीड येथे हिंदू स्मशान भूमीला संरक्षक भिंत बांधणे	२०.००	
	एकूण	**१५०.००**	**२२.५०**

६) नांदेड	**नांदेड जिल्ह्यातील विकास कामे**		
१	नाळेश्वर श्रीकृष्ण मंदिराच्या परिसरात सभागृहाचे बांधकाम करणे, ता.जि.नांदेड	५०.००	४५.००
२	सोमेश्वर महादेव मंदिर परिसरात नदी घाटाचे बांधकाम करणे, ता.जि.नांदेड	१००.००	
३	धानोरा मालकुदेवी मंदिराच्या परिसरात सभागृहाचे बांधकाम करणे, ता.जि.नांदेड	५०.००	
४	खुरगांव नागेश्वर मंदिराच्या परिसरात सभागृहाचे बांधकाम करणे, ता.जि.नांदेड	५०.००	
५	निळा शिवमंदिर (पाताळेश्वर) मंदिराच्या परिसरात सभागृहाचे बांधकाम करणे, ता.जि.नांदेड	५०.००	
	एकूण	**३००.००**	**४५.००**
७) जळगाव	**जळगाव जिल्ह्यातील विकास कामे**		
१	श्री साई सेवा समिती चरीटेबल ट्रस्ट यांचे साई बाबा मंदिर पाळधी, ता. धरणगांव, जि. जळगाव येथे भक्त निवास व सभागृह बांधणे.	१००.००	३०.००
२	श्री साई सेवा समिती चरीटेबल ट्रस्ट यांचे साई बाबा मंदिर पाळधी, ता. धरणगांव, जि. जळगाव येथे सभागृह बांधणे.	१००.००	
	एकूण	**२००.००**	**३०.००**
८) छत्रपती संभाजीनगर	**छत्रपती संभाजीनगर जिल्ह्यातील विकास कामे**		
१	छत्रपती संभाजीनगर (औरंगाबाद) लेणी येथे बीवी का मकबराकडे जाण्यास पाथवे बनविणे	८४.००	३७.५०
२	बीबी का मकबरा ते छत्रपती संभाजीनगर (औरंगाबाद) लेणीकडे जाण्यास पाथवे बनविणे व बीका का मकबरा येथे जाण्यासाठी पाथचे बनविणे	८४.००	
३	श्री.हरसिध्दी माता मंदिर येथे पेव्हर ब्लॉक बसविणे व सुशोभिकरण करणे.	८२.००	
	एकूण	**२५०.००**	**३७.५०**
	सर्व एकूण (१ ते ८)	**१८००.००**	**२७०.००**

०२. वरील नमूद अनुक्रमांक ५ व ७ येथील कामांसाठी पर्यटन संचालनालय ही कार्यान्वयीन यंत्रणा नियुक्त करण्यात येत आहे. तसेच उर्वरित कामांसाठी संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी सादर केलेल्या प्रस्तावानुसार कार्यान्वयीन यंत्रणा नियुक्त करण्यात येत आहे. त्यानुसार खालील अटी व शर्तीचे अनुपालन व्हावे.

०३. अटी व शर्ती :-

१) उपरोक्त कामे दर्जेदार स्वरुपाची व्हावीत, याकरीता स्थापत्य विशारदांची (Theme Based Architect) नेमणूक करुन प्रत्यक्ष कामे नामांकित कंत्राटदारांच्या माध्यमातून करण्यात यावीत व त्या कामांचे योग्य संनियंत्रण आणि गुणनियंत्रण करण्यात यावे.

२) वितरीत केलेल्या निधीतून खर्च करताना वित्तीय नियमांचे आणि विविध नियमांतर्गत नेमून दिलेल्या कार्यपध्दतीचे पालन करण्यात यावे.

३) कोणत्याही परिस्थितीत मंजूर अनुदानापेक्षा जास्त खर्च होणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी. मंजूर अनुदानापेक्षा जादा खर्च झाल्यास त्याची जबाबदारी संबंधित जिल्हाधिकारी यांची राहील व जादा खर्चा प्रित्यर्थ जादा अनुदान उपलब्ध करुन दिले जाणार नाही.

४) मंजूर तरतुदीतून करावयाचा खर्च वित्त विभागाच्या प्रचलित आदेशांनुसार करण्यात यावा व मंजूर कामे तात्काळ पूर्ण करावीत.

५) पर्यटन विभागाने उपलब्ध करुन दिलेल्या निधीतून केलेल्या कामाच्या ठिकाणी सदर कामे पर्यटन विभागाने प्रादेशिक पर्यटन विकास योजनेअंतर्गत उपलब्ध करुन दिलेल्या निधीमधून केली असल्याबाबतचे फलक लावण्यात यावेत.

६) ज्या संदर्भात निधी उपलब्ध करुन देण्यात येत आहे त्या प्रत्येक योजनेच्या संदर्भात वित्तीय अधिकाराच्या प्रत्यावर्तनानुसार सक्षम प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता घेणे आवश्यक आहे.

७) अशा प्रत्येक योजनेबाबत करावयाच्या बांधकामासंदर्भात अथवा खरेदीबाबत किंवा सेवा पुरवठा कराराबाबत वित्तीय नियमांप्रमाणे आवश्यक ती कार्यपध्दती पाळणे आवश्यक आहे. या संदर्भात शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, क्रमांक-संकीर्ण-१००२/प्र.क्र.१५/कोषा-प्र ५, दि. ६ फेब्रुवारी, २००२ च्या सूचनांचे काटेकोरपणे पालन होईल याची खबरदारी संबंधित अंमलबजावणी यंत्रणेने घ्यावी. तसेच शासन निर्णय वित्त विभाग क्र.बीजीटी-१०.००/प्र.क्र.५६/२०००/वित्तीय सुधारणा, दिनांक १०.९.२००१ मधील उपाययोजनांची अंमलबजावणी तंतोतंतपणे करण्यात यावी.

८) तांत्रिक मान्यता विहित स्तरावर घेण्यात यावी.

९) रस्त्यांच्या प्रस्तावित कामांच्या प्रकरणांमध्ये सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या नियमावलीचे पालन करणे बंधनकारक राहील.

१०) योजनेत्तर स्वरुपाच्या कामासाठी (देखभाल/दुरुस्ती इ.) सदरची तरतूद उपयोगात आणली जाणार नाही याची दक्षता घ्यावी.

११) सदर कामांपैकी जी कामे तीर्थक्षेत्रांच्या विकासासाठी प्रस्तावित करुन देवस्थान/संस्थेच्या जागेवर करण्यात येणार आहेत अशा कामांसंदर्भात सदर देवस्थान/संस्थेकडून ना-हरकत प्रमाणपत्र प्राप्त करुन घेणे बंधनकारक राहील. तसेच अशा कामाच्या पूर्णत्वानंतर त्या संदर्भातील देखभाल/दुरुस्ती, संबंधित संस्थेने करण्यासंदर्भात संचालक, पर्यटन संचालनालय व संबंधित जिल्हाधिका-यांनी संबंधित देवस्थान / संस्थेबरोबर करारनामा करणे बंधनकारक राहील. अशा प्रकारच्या देखभाल दुरुस्तीकरीता शासनाकडून यापुढे कोणत्याही प्रकारचा निधी उपलब्ध करुन दिला जाणार नाही, याची नोंद घेण्यात यावी व तशी अट करारात अंतर्भूत करण्यात यावी. तसेच या कामामुळे निर्माण होणाऱ्या सर्व सुविधा तसेच पर्यटन स्थळ सर्व नागरीकांसाठी खुले राहील, अशी अट करारात समाविष्ट करण्यात यावी.

१२) सदर निधीतून करावयाच्या कामांची भौतिक प्रगती तसेच निधीतून होणा-या खर्चाची मासिक विवरणपत्रे दर महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत शासनास व पर्यटन संचालनालयास न चुकता सादर करावीत. तसेच काम पूर्ण झाल्यानंतर पूर्णत्वाचा दाखला आणि निधीबाबतचे उपयोगिता प्रमाणपत्र न चुकता शासनास व पर्यटन संचालनालयास सादर करण्यात यावे.

१३) पर्यटन संचालनालय व संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी काम कोणत्याही अन्य योजनेतून / निधीतून पुर्ण करण्यात आले नाही याची खात्री करुनच निधीचे वितरण करावे. मंजूर असलेले काम कोणत्याही अन्य

योजनेतून / निधीतून पुर्ण करण्यात आले असल्यास संबंधित कामास वितरित केलेला निधी शासनास परत करण्यात यावा व झालेल्या अनियमिततेबद्दल संबंधितांवर उचित कारवाई करण्यात यावी.

१४) उर्वरित निधीची मागणी करताना उपयोगिता प्रमाणपत्र व कामाची गुणनियंत्रण यंत्रणेद्वारे प्रत्यक्ष तपासणी करुन कामाच्या गुणवत्तेबाबत व कामाच्या सद्यस्थितीबाबतचा प्रमाणित अहवाल (छायाचित्रांसह) शासनास सादर करण्यात यावा.

१५) सदर काम पूर्ण झाल्यानंतर सदर कामाच्या देखभालाची तसेच इतर अनुषंगिक कामांची जबाबदारी कार्यान्वयीन यंत्रणा व संबंधित संस्था यांची राहील.

१६) काम पूर्ण झाल्यानंतर सदर पर्यटक सुविधा तात्काळ उपयोगात आणण्याच्या दृष्टीने काम सुरु असतानाच पूर्व नियोजन करावे.

०४. **वर नमूद करण्यात आलेला खर्च हा सन २०२३-२४ या वर्षाच्या अर्थसंकल्पीय तरतूदीमधून मुख्यलेखाशीर्ष "मागणी क्रमांक झेडडी-४, ३४५२-पर्यटन, पर्यटनासाठी पायाभूत सुविधा, १०१ पर्यटन केंद्रे (०२) पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना - राज्य योजनांतर्गत योजना, (०२) (१८) पर्यटन विकासासाठी विविध ठिकाणांसाठी मूलभूत सुविधांकरीता अनुदान (३४५२ १९५८) ३१ सहायक अनुदान"** या लेखाशिर्षाखालील मंजूर तरतुदीमधून भागविण्यात यावा. या प्रकरणी मंजूर करण्यात आलेल्या (प्रादेशिक पर्यटन विकास योजनेंतर्गत) सहायक अनुदानाची रक्कम आहरण करुन संबंधितांना वितरीत करण्याकरीता जिल्हास्तरावील कामांसाठी संबंधित सहायक जिल्हा नियोजन अधिकारी/ जिल्हा नियोजन अधिकारी यांना 'आहरण व संवितरण अधिकारी' व संबंधित जिल्हाधिकारी यांना 'नियंत्रण अधिकारी' घोषित करण्यात येत आहे. तर पर्यटन संचालनालयाशी संबंधित कामांसाठी मुख्य लेखा अधिकारी, पर्यटन संचालनालय, मुंबई यांना 'आहरण व संवितरण अधिकारी' व सह संचालक पर्यटन संचालनालय, मुंबई यांना 'नियंत्रण अधिकारी' घोषित करण्यात येत आहे. सदर निर्णयानुसार मंजूर करण्यात आलेल्या अनुदानाची रक्कम त्यांनी अधिदान व लेखाधिकारी कार्यालय, मुंबई / संबंधित जिल्हा कोषागार कार्यालय येथे देयके सादर करुन संबंधितांना वितरीत करावी. सदर कार्यवाहीबाबतचा अनुपालन अहवाल पर्यटन संचालनालयामार्फत शासनास एक महिन्यात सादर करण्यात यावा.

०५. प्रमाणित करण्यात येते की, वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२३/प्र.क्र.४०/अर्थ-३, दिनांक १२ एप्रिल, २०२३ अन्वये देण्यात आलेल्या सूचनेनुसार व अधिकाराच्या मर्यादेत सदर शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत असून वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२३/प्र.क्र.४०/अर्थ-३, दिनांक १२ एप्रिल, २०२३ च्या परिशिष्टामधील तपासणीसूची बाबींची व अटींची पूर्तता करण्यात आली आहे.

०६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२४०३१५१६३१५९८८२३ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

SANTOSH VITHAL ROKADE

Digitally signed by SANTOSH VITHAL ROKADE
DN: c=IN, o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, ou=TOURISM AND CULTURAL AFFAIRS DEPARTMENT,
2.5.4.20=ca5751ffedbb005fdff34ab6ac1f8319d061483d7d35e20f744e251360f7920a, postalCode=400032, st=Maharashtra,
serialNumber=ECF4A9ABE84C70DE989C3669424C12B6CADCB583D500FE489CE8727916E0BBEE, cn=SANTOSH VITHAL ROKADE
Date: 2024.03.15 16:42:04 +05'30'

(संतोष वि. रोकडे)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

१. महालेखापाल, महाराष्ट्र - १, (लेखा परीक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई

२. महालेखापाल, महाराष्ट्र - २, (लेखा परीक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता), नागपूर

३. महालेखापाल, (स्थानिक निकाय लेखापरीक्षा व लेखा), मुंबई.

४. संचालक, पर्यटन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

५. सह संचालक, पर्यटन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

६. जिल्हाधिकारी, मुंबई उपनगर, अहमदनगर, बुलढाणा, हिंगोली, बीड, नांदेड, जळगाव, छत्रपती संभाजीनगर.

७. जिल्हा नियोजन अधिकारी, मुंबई उपनगर, अहमदनगर, बुलढाणा, हिंगोली, बीड, नांदेड, जळगाव, छत्रपती संभाजीनगर.

८. जिल्हा कोषागार अधिकारी, मुंबई उपनगर, अहमदनगर, बुलढाणा, हिंगोली, बीड, नांदेड, जळगाव, छत्रपती संभाजीनगर.

९. नियोजन विभाग (कार्यासन-१४११/१४४४), मंत्रालय, मुंबई.

१०. वित्त विभाग (का.व्यय-१५/ अर्थसंकल्प) मंत्रालय, मुंबई.

११. अवर सचिव, (अर्थसंकल्प शाखा) पर्यटन व सांस्कृतिक विभाग,मंत्रालय, मुंबई. (यांना आदेशात नमूद करण्यात आलेल्या संबंधित नियंत्रक अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय यांच्याकडे निधी वितरीत करण्याच्या विनंतीसह)

११. निवड नस्ती, कार्यासन-पर्यटन.

***